

რევაზ

მიშველაძე

ჩვეული თხზულებანი

ოცდახუთი ტომიცა

თანამედროვე ქართული ლიტერატურის კლასიკოსის, რუსთაველის პრემიის ლაურეატის, რევაზ მიშველაძის შემოქმედება კარგანანია მსოფლიო ლიტერატურის ორგანულ ნაწილად იქცა.

„საქართველოს მაცნე“ გამოსცემს პროზის დიდოსტატის რევაზ მიშველაძის რჩეულ თხზულებათა ოცდახუთტომეულს.

მკითხველი ამ ტომების წაკითხვისას ადვილად დარწმუნდება, რომ მწერლის უანრულად უაღრესად მდიდარ ნაწერებში ჩანს არა მარტო საქართველოს პრობლემები, არამედ ქართული სარკმლიდან დანახული მსოფლიოც.

2013

დრამატურგია

ტომი
XVI

გამომცემლობა „საქართველოს მაცნე“

გაიმართა ისეთი ბრძოლა, რომ ცა და ხმელეთი ზანზარებს. კბილთა ღრჭიალი, ელვა-ჭექა, სიბნელე-სინათლის მონაცვლეობა.

თეთრმოსასხამიანი, შუბშემართული წმინდა გიორგი ებრძვის გველეშაპს.

შეიძლება ზოგჯერ გველეშაპს, მტარვალს (სიმბოლოს) დიოკლეტიანეს სახეც კი ჰქონდეს.

დიოკლეტიანე-გველეშაპი მი და მო აწყდება.

წმინდა გიორგი მარჯვედ აძგერებს შუბს ბოროტ ძალას.

გველეშაპი დიოკლეტიანე სცენიდან პარტერში ჩამორბის, რომ თავს უშველოს.

წმინდა გიორგი მას პარტერის ხან ერთ კუთხეში უმარჯვებს, შუბს, ხან მეორეში.

მაყურებელი შეიძლება ანიოკდეს, რადგანაც სიმბოლურად წმინდა გიორგი მათ შორისაც ებრძვის ბოროტს.

ბნელ პარტერში და მაყორული მუსიკის გრგვინვა-გრიალში ხან ერთ კუთხეში გაიეღვებს წმინდა გიორგის თეთრი კვართი, ხან – მეორეში.

ბოლოს დიოკლეტიანე – გველეშაპი ისევ სცენაზე ავარდა.

ახლა მას იქნებ დიოკლეტიანეს კი არა, სწორედ გველეშაპის სახე ჰქონდეს.

წმინდა გიორგიმ სძლია ბოროტებას, სძლია გველეშაპს და შუბი აძგერა.

სიხარულის ყიჟინა აღმოხდა დარბაზს და საერთოდ გველეშაპისაგან გამოსხნილ მთელ კაცობრიობას.

წინ წმინდა გიორგია, რომელსაც განგმირული გველეშაპისთვის შუბი ხახაში ჩაურჭვია.

ანგელოზთა გალობის და საყოველთაო აპოთეოზის ხმაზე სცენის შუაში დაეშვება ფრესკა-თეთრ ცხენზე ამხედრებული ნათლის გვირგვინით მოსილი წმინდა გიორგი შუბით ხელში და მინაზე გართხმული დამარცხებული გველეშაპით.

ტაშის გრიალში სინათლე ხან სცენას ანათებს, ხან – წმინდა გიორგის ფრესკას.

ფარდა

ქრისტე

სცენარი პანტომიმის თეატრისათვის

მოქმედი პირნი:

ქრისტე
მარიამ ღვთისმშობელი
იოსები
მსტოვარი
კაიაფა
პილატე
იუდა
რომაელი ლეგიონერები
ებრაელთა ბრბო
მოციქულები

გამოცხადება პირველი

იუდეის ბეთლემი.
იდელიური, ჰარმონიული, მშვიდი მუსიკა.
ბოგაში წევს მარიამ ღვთისმშობელი და გვერდით უწევს ჩვრებში გახვეული ყრმა იესო.
სარკმლიდან ღამის მთვარეული შუქი იღვრება. დედა-შვილს არაამქვეყნიური, ღვთიური ციაგი ადგას.
სარკმელთან ნახევრადმებრუნებით დგას იოსები და თავისი ოჯახის მშვიდ ძილს დარაჯობს.
ირგვლივ, შორს და ახლოს ზეთისხილის ხეთა კონტურები ჩანს.
ბოგასთან მოვიდა თავსაბურავისგან სახედაფარული კაცი. ფეხაკრეფით მიუახლოვდა დედა-შვილს. დააკვირდა. განგაშის მუსიკა. სამოსელის კალთა მხარზე შეიგდო. იდუმალი, ბოროტი მზერა მიმოატარა ირგვლივ და გაუჩინარდა.
იოსებმა მის აჩრდილსლა მოჰკრა თვალი.
მსტოვარის გასვლას მეფე ჰეროდეს მსახურთა გამოჩენა მოჰყვა. მოვარდნენ ისინი, რათა ყრმა იესო გაიტაცონ და ჰეროდეს ბრძანებით მოკლან.
მკვლელები თითქოსდა ხეებიდან ამოიზარდნენ.
როგორც ჩანს, ბოგასთან შემოჯარული ხეები სინამდვილეში ჰეროდეს დამსჯელი რაზმის კაცმენილბვა იყო.
იოსები თავისი კეტით ვაჟკაცურად ებრძვის მომხვედურთ.
იავარქმნილი ბოგა თავგანწირული კვეთების ასპარეზად იქცა.

სულისწამლეკავი, ამაზრზენი, მაჟორული მუსიკა, რომელსაც დროდადრო ცხენების თქარათქური და ადამიანთა გმინვა-გნიასი, ხოლო შიგადაშიგ ქალის კივილი ერთვის. მარიამ ღვთისმშობელმა ახალშობილი ხელში აიატაცა, გულში ჩაიხუტა და არ არსებობს დედამინაზე ძალა, რომელიც დედა-შვილს ერთმანეთს განაშორებს.

იოსები გზას უკაფავს მარიამს და იესოს, იბრძვის ყოველმხრივ, მაგრამ ჩანს, რომ თანდათან ძალა ელევა.

აჰა, საიდანღაც მაშველი კაცები გაჩნდნენ.

ჩვილი ხელიდან ხელში გადადის.

სადაცაა მინვდება მტარვალი, მაგრამ ისევ დედა იმარჯვებს, გამოსტაცებს მომხვედურთ თავის პირმშოს და გარბის.

ისევ ჯგლეთა და დელგმა.

ისევ ბრძოლა და გნიასი.

ისევ გრგვინვისებური საგანგაშო მუსიკა.

როგორც იქნა, გააღწია მარიამ ღვთისმშობელმა სცენის სიღრმემდე.

იქ, შემალღებულ ფიცარნაგზე გამოჩნდა თავგანწირული დედა ჩვილი იესოთი ხელში (როგორც რენესანსულ ნახატებშია), მისკენ გაიწოდეს ხელები მტრებმა... წამის მეთაურობაში მარიამ ღვთისმშობელი სასწაულებრივად დაუსხლტა მდედვარს და კულისებში გაუჩინარდა.

იოსებმა მდედვარს გზა გადაუჭრა. კიდევ ერთხელ ვაჟკაცურად გაიბრძოლა და დაღლილი, ვალმოხდილი (სულს ძლივს ითქვამს) ისიც დედა-შვილის კვალს მიჰყვა.

გამოცხადება მეორე

იერუსალიმის დიდი ტაძარი.

ღვთის სახლში ვაჭრობა, ალებ-მიცემობა, ფულის გადაცვლა გამეფებულა.

ყაყანებენ ებრაელები.

ღმერთი აღარავის ახსოვს.

ფულის მონად ქცეულა მასა.

ბაზარს დამსგავსებია ტაძარი.

მხიარული ტემპიანი მუსიკა ისმის.

საზეიმო მუსიკის ფონზე სცენის სიღრმიდან ქრისტე მოაბიჯებს თავის მოციქულებთან ერთად.

ტაძარში ქრისტეს შემოსვლა გრანდიოზულია.

იესოს დაფნის გვირგვინი მოსავს.

მოციქულნი ზეთისხილის და დაფნის რტოებს უფენენ.

ვაჭართა და ფულის სხვა მონათა ყურადღება ამ სანახაობამ წამით მიიპყრო.

მალე ისევ აყაყანდნენ და ვაჭრობას, ფულის წამდაუნუმ თვლას დაუბრუნდნენ.

ქრისტემ ყურადღების მიპყრობის ნიშნად ხელჯოხი ტაძრის იატაკს დაჰკრა.

ვაჭარ-ფარისეველნი წამით გაირინდნენ და ისევ აყაყანდნენ, აქაოდა, ეს ვინღა შემოეხეტა რომ ყურადღებას გვიფრთხობსო.

ქრისტეს განაჩენი უღმობელია.

იგი მრისხანე სახით, სათითაოდ მიდის ვაჭრებთან და კარი-საკენ მიუთითებს.

შეშინებული ვაჭრები ერთმანეთს ასწრებენ.

ზოგმა წინააღმდეგობის განწევა სცადა.

ტაძარში დიდი ჯგლეთა-გნიასი გაიმართა.

ქრისტე ვაჟკაცურად იბრძვის.

ფარისეველნი და ვაჭრები, როგორც იქნა განდევნეს ტაძრიდან.

გამოჩნდა მსტოვარი.

იდუმალი მზერა მიმოავლო, მოსასხამის ბოლო მხარზე გადაიგდო, რიდე შუბლზე ჩამოინია და კუთხეში მიდგა.

იგი ქრისტეს თითოეულ ნაბიჯს თვალს ადევნებს.

ქრისტემ ხელი აღმართა და ტაძარში ყველა მხრიდან შემოვიდნენ ავადმყოფები, ბრმები, კეთროვნები, ხეიბრები...

ისინი ხელებს იშვერენ ქრისტესკენ და სთხოვენ დახმარებას.

ქრისტე სათითაოდ უახლოვდება საპყარო და სასწაულებს სწადის.

ხეიბარი ფეხზე წამოაყენა.

ბრმას თვალი აუხილა.

კეთროვანი განკურნა.

მიცვალებული მოასვენეს და მკვდრეთით აღადგინა.

ტაძარში ბედნიერებამ, ღვთის რწმენამ დაისადგურა.

მადლიერი ხალხი ხელებს და ფეხებს უკოცნის ქრისტეს გადარჩენისათვის.

მსტოვარი ამას იდუმალი, ბოროტი მზერით შესცქერის.

სინათლე ქრება.

სინედრიონის სხდომა.

სინედრიონის წევრი ებრაელი დიდებულნი, შიგადაშიგ ებრაული ხელაღპყრობით ერთმანეთში ჩურჩულებენ.

შუაში იუდა დგას.

აშკარაა, სინედრიონი იუდას გადაბირებას ცდილობს.

იუდა სასტიკ უარზეა, იკლაკნება, მოთქვამს.

ბოლოს საქმეში ერევა კაიაფა.

სინედრიონის უხუცესს ხელში ქისა უჭირავს 30 ვერცხლით. ფულმა გაჭრა.

იუდას კაიაფამ ქისა გადაუგდო. იუდამ ქისა დაიჭირა, უბეში ჩაიდო და გაილალა.

გეთსიმანიის ბაღი. მთვარის შუქი ქრისტეს და მის თორმეტ მოციქულს დასდგომია.

საგანგაშო, ავის მომასწავებელი მუსიკა ისმის.

ქრისტე და მისი მოციქულნი ლოცულობენ.

აქვეა იუდაც.

გეთსიმანიის ბაღში მაშხალებით შემოვარდა რომაელ ლეგიონერთა და ფარისეველ ებრაელთა ბრბო.

მოციქულთა წინაშე წამით შეჩერდნენ.

არ იციან, რომელი შეიპყრონ, რომელია ქრისტე.

იუდა დემონსტრაციულად წამოდგა, ქრისტეს მიუახლოვდა და მხარზე ეამბორა.

მომხვედურებმა რაკილა იუდამ გასცა მოძღვარი, ქრისტეს ხელების შეკვრა დაუპირეს.

მოციქულები არ ანებებენ ლეგიონერებს და ებრაელ გამყიდველებს ქრისტეს შეპყრობას.

გაიმართა შეხლა-შემოხლა.

ქრისტე უძრავად დგას.

მოციქულები იბრძვიან.

ერთ ჯვალათს ჯვონით თავი გაუტეხეს, მეორეს ყური ჩამოათაღეს.

ქრისტემ ხელები ზეადმართა.

ეს იმის ნიშანია, რომ მოციქულებმა წინააღმდეგობა უნდა შეწყვიტონ, რადგანაც აღსასრულებელი უნდა აღსრულდეს.

ქრისტე დააპატიმრეს და წაიყვანეს „როგორც ერთი ვინმე ავაზაკთაგანი“.

ბამოცხადება მისამე

წამების, გვემის, კირთების ამსახველი მუსიკა.

ქრისტეს აწამებენ რომაელები და იუდეველნი.

მოძღვარი გმინავს, მაგრამ გარეგნულად მშვიდად იტანს წამებას.

ტანსაცმელი შემოაფლითეს.

თავზე ეკლის გვირგვინი დაადგეს.

რომ არ ჩამოეცია, ძალით ჩამოამხვეს.

სახეზე სისხლი ჩამოსდის.

ჯვალათები ხარხარებენ.

უკნიდან გამეტებით სცემენ ილღებში და ყვრიმალებში, თან ცერა თითს უჩვენებენ; გამოიცანი ვინ დაგარტყაო.

მერე ფეხქვეშ გაიგდეს და ნიხლებით შედგნენ.

ბოლოს სასომიხდილი, თითქმის გონდაკარგული ამოაბრუნეს და შოლტებით გამეტებით სცემენ.

აქა-იქ ჩანან ქრისტეს მოციქულები, მაგრამ თავიანთ მოძღვარს ვერაფრით შველიან. მხოლოდ თითზე კბენით და გამხნეების შეძახილით გამოიხატება მათი თანადგომა.

საგანგაშო მუსიკა.
ხალხი ორად გაიპო.
ჯალათებმა შოლტი ჰაერში შეაჩერეს.
ტახტრევანით პილატე მობრძანდა.
დონიჯი გაიკეთა, ბრბომ უკან დაიხია, პილატემ მიმოიხედა,
ქრისტეს მიუახლოვდა, მარცხენა ხელი თავზე დაადო და მარ-
ჯვენა ზეაღმართა.
ბრბო გაირინდა.
პილატემ უნდა გადანყვიტოს, რა მიუსაჯოს ქრისტეს.
„ჯვარს აცვი!“ „ჯვარს აცვი!“ „ჯვარს აცვი!“
ღრიალებს ბრბო.
ქრისტემ ერთხელ კიდევ შემართა ხელი.
ჩანს, ყოყმანობს.
ჩანს, არ უნდა, უდანაშაულო მოძღვარი ჯვარს ეცვას.
„ჯვარს აცვი!“
არ ჩერდება უღმობელი ბრბო.
პილატემ სახალხოდ ხელი დაიბანა და მიწოდებული ხელ-
სახოცით შეინმინდა.
ამით პილატემ ბრბოს ანიშნა – „მე ამ კაცის საქციელში
დანაშაულს ვერ ვხედავ, მისი ჯვარცმა თქვენს კისერზე იყოს,
მე კი ხელი დამიბანიაო“.
ბრბო კმაყოფილია განაჩენით.
გაბოროტებული ებრაელი ფარისევლები ქრისტეს ჩასაქო-
ლად მიიწვევენ. პილატე გაიყვანეს.
ქრისტეს ცემა და აბუჩად აგდება გრძელდება.
საიდანლაც დიდი ხის ჯვარი მოიტანეს.
ცოცხალ-მკვდარი ქრისტე წამოაყენეს.
ქედი გაუდრიკეს და მძიმე ჯვარი მხარზე დაადეს.
ქრისტემ ნაბიჯი ძლივს გადაგა.
შოლტით სცემენ და აიძულებენ იაროს.
მუსიკა ადამიანთა უღმობლობას და გულქვაობას ეთანწყო-
ბება.

გამოცხადება მეოთხე

გოლგოთა.
ქრისტეს გოლგოთის თხემისკენ მიაქვს მძიმე ჯვარი.
უკან რომაელი ლეგიონერები და სეირისმაყურებელი ებრაე-
ლები მოჰყვებიან.
ბრბო გააგებულა.
ზოგჯერ ლეგიონერები იცავენ ქრისტეს იუდეველთა ხე-
ლყოფისაგან.
ქრისტე მუხლებში იკეცება.
ჯვარი ერთობ მძიმეა.
ბრბო ხან ხელს ჰკრავს, ხან წიხლს აყოლებს.
შეუბრალებლობას ზღვარი არა აქვს.
როგორც იქნა მიიტანა გოლგოთამდე ქრისტემ ჯვარი,
მხრიდან ჩამოაგდო და თვითონაც იქვე დაეცა.
ებრაელებმა ჯვარი აღმართეს.
ბრბო ხარხარებს.
წამოაყენეს წამებისგან გათანგული ქრისტე და ჯვარს
შეუყენეს.
დაიწყო ჯვარცმის ყველაზე საშინელი წუთები – ქრისტეს
ჯვარზე გაკვრა.
ჯალათები ჯერ ქრისტეს მარცხენა ხელს აჭედებენ ჯვარზე,
მერე მარჯვენას და ბოლოს ერთმანეთზე გადაჭდობილ ფეხის
ზურგზე აჭედებენ ლურსმანს.
ბრბო ხარხარებს.
იქვე არიან მარიამ ღვთისმშობელი, იოსები და ქრისტეს მო-
ციქულნი – მათი მოთქმა-გოდება ზეცას ნვდება.
ქრისტეს მარჯვნივ და მარცხნივ კიდევ ორი ჯვარი აღიმართა.
ქრისტესთან ერთად ორი ავაზაკი გააკრეს ჯვარზე.
რომაელები გამარჯვებას ზეიმობენ.
ბრბო კმაყოფილია.
მარიამ ღვთისმშობელმა რკალი გაარღვია, ჯვართან მი-
იჭრა და ნანამებ შვილს ქვითინით ფეხებზე შემოეხვია.

ლეგიონერები სწრაფად მოსწყდნენ ადგილს, ჯვართან აღიმართნენ, მარიამ ღვთისმშობელს მივარდნენ, ხელები გადაუგრიხეს და განზე გაიყვანეს.

დაიწყო ჯვარზე გაკრული ქრისტეს შეურაცხყოფა.

ერთმა ლეგიონერმა შუბი აძგერა, მეორემ ლერწმის ძაბრით ძმარი ჩაასხა პირში, მესამემ შოლტი მოუქნია.

და სწორედ ამ დროს მიწა შეტოვრტმანდა და ჯვრის უკან საყდრის კედელი ჩამოინგრა.

უეცრად ჩამოხნელდა.

დაიქუხა.

გრგვინავს.

ელვა-ჭექა დედამინას აზანზარებს.

რომაელები და ებრაელები თავზე ხელებს იფარებენ.

ზოგი გარბის, ზოგი პირქვე ეცემა.

სინათლე ქრება-ნათდება, ქრება-ნათდება.

ადამიანები ფეხზე ვერ დგებიან.

სიგიჟემ და პანიკამ მოიცვა ირგვლივ მყოფნი.

არ იციან, თავი სად შეაფარონ.

მიცვივდნენ და ჯვარცმულ ქრისტეს წინაშე მუხლებზე და-ვარდნენ.

ვილაცებმა მოიფიქრეს და მიცვალებული (მაპატიოს უფალ-მა) ჯვრიდან ჩამოხსნეს.

ქრისტე ცრემლგამშრალ ღვთისმშობელს მუხლებზე დაუს-ვენეს.

მიწისძვრა შეჩერდა.

ლეგიონერები განაპირდნენ.

ბრბო ჯვარცმულს მიცვივდა.

ქრისტეს გარშემო თითქმის ზედახორა გაკეთდა.

ყველას სურს ნახოს, რა დღეშია ცხედარი (კიდევ ერთხელ მაპატიოს უფალმა).

ერთ წუთში ქრისტეს გარშემო ჯგროდ შეკრული ბრბო გაიშალა.

სასონარკვეთის მუსიკა.

ავანსცენაზე მიდიან ებრაელები და რომაელი ლეგიონერები კენჭისყრის შედეგად მოპოვებული ნადავლით ხელში.

ზოგს ქრისტეს პერანგი (კვართი) უჭირავს.

ზოგს ქრისტეს სანდლები (ხამლნი).

ზოგს ქრისტეს თავსაბურავი.

ზოგს ეკლის გვირგვინი. ჩქარი ნაბიჯით ტოვებენ ჯვარცმის ადგილს, რათა ქვეყანას ამცნონ მომხდარის შესახებ.

გოლგოთა შემზარავ დუმილს მოუცავს.

ქრისტეს ცხედართან მარიამ ღვთისმშობელი, იოსები და მოციქულები ჩანან.

გამოცხადება მისუთი

გალილეა.

მოედანზე ებრაელები შეკრებილან.

ორივე ხელის მალლა შემართვით ებრაულად ყაყანებენ.

ერთმანეთს მომხდარზე უყვებიან.

ზოგი მიწაზე მორთხმით ზის, ზოგი ფეხზე დგას...

გალილევას მოედანზე ტევა არ არის.

იქვე ჩანან ქრისტეს მოციქულნი და სხვა მიმდევარნი.

არსად ჩანს კაიაფა, იუდა, ფარისეველნი და სხვა იუდეველნი.

როგორც ჩანს, ქრისტეს ჯვარცმამ და ჯვარცმისგან გამონვეულმა მიწისძვრამ, საყდრის დანრევამ მთელი ისრაელი შეაძრწუნა და შეაშფოთა.

„ვაი ვადაი“, „ვაი ვადაი“...

სწუხან, ჩივიან ძრწიან ებრაელები. უეცრად ყაყანი შეწყდა.

ბრბო ორად გაიპო და სცენის სიღრმიდან ქრისტე გამოჩნდა.

მოაბიჯებს იგი თავისი ღვთიური ნათლით.

მოვიდა და ხელგამლილი სცენის შუა ადგილას დადგა.

ებრაელები შეძრწუნდნენ.

ზოგმა იცნო, ზოგს არ სჯერა.

ჩანს, ურწმუნო ებრაელებს სურთ ხელით შეეხონ. დარწმუნდნენ, ეს მოჩვენებაა, თუ ხორცშესხმული მოძღვარი.

გაისმის ღვთიური საგალობელი.

ქრისტესთვის ხელის შეხებას ვერავინ ბედავს.

მცირე ხნის შემდეგ ქრისტემ გაილიმა. მცირედმორწმუნეთ დაღურსმული ხელისგულები უჩვენა, ნაბიჯი წინ წადგა და თვით შეაგება ხელები მისკენ გამოწვდილ ხელებს.

გალილეველნი მუხლებზე დაეცნენ.

ქრისტე დგას ღვთიური ნათლით მოსილი.

ხელის ნელი მოძრაობით ანიშნა მისი ხილვით გაკვირვებულებს, ფეხზე წამომდგარიყვნენ.

გალილეველნი გამალებულ პირჯვრისწერას მოჰყვნენ.

ქრისტე კი გალიმებული, ულამაზესი, მიმტევებელი და ყველა ადამიანის ცოდვის მტვირთველი ნელ-ნელა ამაღლდა ცისკენ.

გალილეველნი თანდათან წამოიმართნენ და ზეცისკენ ხელაპყრობილნი შესცქერიან ცათა შინა ამაღლებულ უფალს.

ყველას, სცენაზეც და მაყურებელთა დარბაზშიც, ღვთიური შუქი ეღვრება სახეზე.

ფარდა

ამირანი

სცენარი პანტომიმის თეატრისათვის